

Szwecja w NATO: zaplecze północno-wschodniej flanki Sojuszu?

Jakub Graca, Jacek Tarociński, współpraca: Justyna Gotkowska

Od szczytu NATO w Madrycie w czerwcu 2022 r. Szwecja stoi u progu członkostwa w Sojuszu. Do jej pełnoprawnego udziału we wszystkich natowskich strukturach politycznych i wojskowych brakuje ratyfikacji protokołu akcesyjnego przez Turcję i Węgry. Niezależnie od tempa ich decyzji Szwecja rozpoczyna konceptualizację swojej roli w NATO jako kraju spajającego obszary atlantycki, arktyczny i bałtycki, a tym samym zapewniającego głębię strategiczną oraz zabezpieczającego przemieszczanie się wojsk sojuszniczych w celach operacji obrony zbiorowej przede wszystkim państw nordyckich, a w dalszej kolejności – bałtyckich i Polski. Sztokholm postrzega siebie głównie jako członek nordyckiej grupy w Sojuszu i – wraz z Norwegią i Finlandią – część północnego obszaru operacyjnego NATO. Szwecja wniesie do niego niewielkie zdolności w zakresie wojsk lądowych, ale znaczne w ramach modernizowanych sił powietrznych i marynarki wojennej.

Szwedzki plan awaryjny na wypadek dużego opóźnienia akcesji do NATO bądź w ogóle jej braku zakłada dalszy rozwój potencjału wojskowego przy wzroście wydatków na ten cel do ponad 2% PKB w 2024 r., pogłębianie relacji z nordyckimi sąsiadami oraz budowę powiązań – w szczególności z USA i Wielką Brytanią, z którymi Sztokholm podpisał zaawansowane umowy o współpracy wojskowej lub jest na etapie ich formalizowania i wdrażania.

Wyboista droga do członkostwa

Szwecja złożyła wniosek o akcesję do NATO wraz z Finlandią 18 maja 2022 r. Sojusz wystosował zaaprobowane dla obu tych państw na szczycie w Madrycie w czerwcu 2022 r., po tym jak podpisały one z Ankarą trójstronne memorandum, w którym zgodziły się na spełnienie jej żądań w obszarze walki z terroryzmem oraz zniesienie embarga na eksport broni do Turcji. O ile w przypadku Helsinek proces ratyfikacji członkostwa okazał się prostszy – głównie ze względu na niewielką diasporę kurdyjską w Finlandii, znacznie mniejszą niż ta w Szwecji – i 4 kwietnia 2023 r. stały się one trzydziestym pierwszym członkiem Sojuszu, o tyle w przypadku Sztokholmu znacznie się on wydłużył. W odpowiedzi na tureckie wymogi Szwecja m.in. dokonała istotnych zmian w prawie krajowym w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi oraz zniosła nieformalne embargo na eksport broni. Ankara zakulisowo jednak eskalowała żądania o sprawy niezwiązane ze Sztokholmem, domagając się np. zgody Kongresu Stanów Zjednoczonych na zakup przez nią amerykańskich myśliwców F-16 czy też rewitalizacji procesu akcesyjnego ze strony UE – głównie zreformowania unii celnej i doprowadzenia do liberalizacji wizowej.

Zgodnie z porozumieniem zawartym 10 lipca 2023 r. w Wilnie pomiędzy premierem Szwecji Ulfem Kristerssonem, prezydentem Turcji Recepem Tayyipem Erdoğanem i sekretarzem generalnym NATO Jensem Stoltenbergiem parlament turecki miał ratyfikować protokół akcesyjny Sztokholmu w październiku 2023 r., po wznowieniu obrad po letniej przerwie¹. 23 października prezydent Erdoğan podpisał protokół i przekazał go parlamentowi, który w listopadzie rozpoczął dyskusję na temat członkostwa Szwecji w NATO. Również Budapeszt zwleka z ratyfikacją protokołu akcesyjnego, domagając się, aby szwedzcy politycy przestali krytykować stan demokracji na Węgrzech.

Szwecja posiada więc obecnie status państwa zaproszonego do NATO, dzięki czemu może uczestniczyć jako obserwator w posie-

dzeniach Rady Północnoatlantyckiej i Komitetu Wojskowego NATO. Dodatkowo Sztokholm bierze udział we wspólnych ćwiczeniach, w planowaniu zakupów zbrojeniowych oraz wymianie informacji². Do pełnej integracji i włączenia do regionalnych planów obronnych dojdzie wraz z ratyfikacją szwedzkiego protokołu akcesyjnego przez Turcję i Węgry, co może nastąpić w perspektywie tygodni lub miesięcy, ale przypuszczalnie – przed rocznicowym szczytem NATO w Waszyngtonie w lipcu 2024 r. W przypadku gdyby Szwecja do NATO jednak nie weszła, można spodziewać się po niej wykorzystywania w maksymalnym stopniu praw wynikających z obecnego statusu, a także dalszego pogłębiania współpracy przede wszystkim ze Stanami Zjednoczonymi, z Wielką Brytanią oraz pozostałymi państwami nordyckimi.

” **Mimo braku pełnego członkostwa w NATO Szwecja już od ponad roku rozwija wizję swojej roli w Sojuszu.**

Szwecja w i poza NATO – perspektywa Sztokholmu

Tymczasem już od ponad roku Szwecja rozwija wizję swojej roli w NATO. Deklaruje³, że chciałaby aktywnie uczestniczyć we wszystkich trzech głównych obszarach działań Sojuszu: obrony i odstraszania, reagowania kryzysowego oraz rozwijania współpracy z partnerami w ramach sojuszniczego podejścia 360 stopni. W pierwszym z nich Sztokholm deklaruje gotowość do wzmocnienia wschodniej flanki NATO, a także wkład w misję nadzoru nad przestrzenią powietrzną państw bałtyckich (Baltic Air Policing), Islandii i basenu Morza Czarnego oraz zasilenie sił morskich Sojuszu (Stałej Grupy Morskiej SNMG1 i Stałej Grupy Przeciwminowej SNMCMG1). Rekomendacje Sił Zbrojnych Szwecji z października 2022 r. dotyczące szwedzkiego członkostwa w NATO przewidują, że priorytetem w zakresie obrony i odstraszania powinien być wkład w jednostki szybkiego reagowania Sojuszu. Zastrzeżono przy tym, że trzeba mierzyć ambicje na faktyczne zdolności i uwzględniać również czas niezbędny do rozwijania kolejnych. Dlatego zaangażowanie Szwecji w różnych obszarach działań Sojuszu miałyby charakter stały, tymczasowy bądź powracający⁴. Z uwagi na to, że szwedzkie siły lądowe są niewielkie, należy zakładać, iż uczestnictwo tego państwa w operacjach lądowych NATO będzie najmniejsze. W zakresie reagowania kryzysowego NATO szwedzkie Siły Zbrojne proponują przyznanie udziałowi w operacjach Sojuszu pierwszeństwa nad tym w misjach ONZ. Aktualnie Szwecja w ramach misji i operacji międzynarodowych utrzymuje liczący ok. 100 osób personel (np. w Kosowie – w ramach operacji KFOR)⁵. W zakresie współpracy NATO z partnerami Sztokholm po wstąpieniu do Sojuszu najprawdopodobniej będzie aktywnie uczestniczył w inicjatywach również w tym obszarze. Obecnie w istotnym stopniu angażuje się we wspieranie Ukrainy – zarówno w wymiarze bilateralnym, jak i poprzez przedsięwzięcia

¹ J. Gotkowska, J. Graca, *Szczyt NATO w Wilnie: przełomy i niespełnione nadzieje*, „Komentarze OSW”, nr 526, 13.07.2023, osw.waw.pl.

² *Relations with Sweden*, NATO, 12.04.2023, nato.int.

³ U. Kristersson, *Sweden's role in NATO*, Government Offices of Sweden, 9.01.2023, government.se.

⁴ *Överbefälhavarens råd avseende svenskt Natomedlemskap*, Försvarsmakten, 31.10.2022, forsvarsmakten.se.

⁵ *Current international missions*, Swedish Armed Forces, kwiecień 2023, forsvarsmakten.se.

wielostronne. Według oficjalnych szwedzkich danych Sztokholm zadeklarował do tej pory na rzecz Kijowa pomoc o łącznej wartości przeszło 2,2 mld euro, w tym na wsparcie wojskowe – ponad 1,8 mld⁶.

Szwedzka komisja ds. przygotowań obronnych, która wypracowuje nową – odzwierciedlającą szeroki konsensus w polityce bezpieczeństwa na tamtejszej scenie politycznej – strategię bezpieczeństwa Szwecji na lata 2026–2030, w swoim raporcie zwróciła też uwagę na znaczenie, jakie ma dla Sztokholmu współpraca bilateralna i multilateralna, także ta poza NATO⁷. Nordycką Współpracę Obronną (NORDEFKO – format kooperacji wojskowej zrzeszający Szwecję, Finlandię, Norwegię, Danię i Islandię), dowodzone przez Brytyjczyków Połączone Siły Ekspedycyjne (JEF), francuską Europejską Inicjatywę Interwencyjną (EI2) oraz niemiecką Koncepcję Państw Ramowych (FNC) wskazano w raporcie jako instrumenty uzupełniające Sojusz i mogące wspierać działania Szwecji – zwłaszcza w początkowych fazach kryzysów międzynarodowych. Zarekomendowano utrzymanie tych formatów współpracy wojskowej oraz dalszy rozwój relacji m.in. z USA, Wielką Brytanią, Niemcami, Francją, Holandią i Polską.

Szczególnie ważne są przy tym Stany Zjednoczone, z którymi pod koniec października 2023 r. sfinalizowano rozmowy na temat porozumienia o współpracy obronnej

” **Szwecja chce aktywnie uczestniczyć we wszystkich trzech głównych obszarach działań NATO, ale też rozwijać formaty współpracy dwu- i wielostronnej poza Sojuszem.**

(Defense Cooperation Agreement, DCA). Na jego mocy USA mają uzyskać dostęp do kilku szwedzkich baz oraz możliwość składowania uzbrojenia na terytorium Szwecji (tamtejsze media wymieniają w tym kontekście Gotlandię, Göteborg, Luleå i Östersund). Umowa ma zostać podpisana do końca roku⁸. Jednocześnie Sztokholm rozwija współpracę z Dowództwem Europejskim USA (EUCOM), a także eksplorowane są zdolności do wspólnego szwedzko-amerykańskiego planowania operacyjnego. Za istotnego partnera uznano również Wielką Brytanię. 13 października 2023 r. Szwecja podpisała z nią dokument o ustanowieniu dwustronnego partnerstwa strategicznego. Obejmuje ono kilka obszarów, m.in. bezpieczeństwo i obronność. Strony zamierzają wzmacniać format JEF w zakresie wspólnych szkoleń i ćwiczeń oraz pracować nad jego operacjonalizacją w przypadku potencjalnych kryzysów w Europie Północnej. JEF miałyby funkcjonować jako „dodatkowa warstwa bezpieczeństwa” w tym regionie, która uzupełni plany obronne NATO. Co więcej, przewiduje się współpracę w obszarze przemysłów zbrojeniowych, w zakresie sprzedaży uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz w walce z terroryzmem⁹.

Komisja ds. przygotowań obronnych opowiada się ponadto w swoim raporcie za pogłębieniem kooperacji NATO i UE oraz za jasnym podziałem zadań między nimi. Do 2022 r. – ze względu na brak formalnej przynależności do sojuszu wojskowego – powiązania bilateralne i multilateralne odgrywały rolę alternatywy dla zapewnienia bezpieczeństwa Szwecji. Po formalnej akcesji do NATO Sztokholm zamierza jednak podtrzymać i rozwijać również dotychczasowe formaty współpracy wojskowej.

Szwecja a obrona zbiorowa

W raporcie komisji ds. przygotowań obronnych z czerwca 2023 r. przedstawiono Szwecję w roli wysuniętej bazy dla sojuszników sił lądowych, morskich i powietrznych, a także obszaru zaopatrzenia i tranzytu dla NATO. Kraj ten nie widzi siebie jako państwo frontowe, ale jako to, które daje głębię strategiczną oraz umożliwia zabezpieczenie szlaków przerzutowych w celu obrony państw

⁶ W ramach Comprehensive Assistance Package, czyli głównego natowskiego programu wsparcia dla Ukrainy, przekazano 17 mln euro, a poprzez administrowany przez Wielką Brytanię Międzynarodowy Fundusz dla Ukrainy (IFU) – ok. 30 mln euro. *Sweden's support to Ukraine*, Government Offices of Sweden, 6.10.2023, government.se.

⁷ *Allvarstid. Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023*, Regeringskansliet, 19.06.2023, regeringen.se.

⁸ A. Öbrink, *Nytt avtal kan ge USA tillgång till svenska militärbaser*, SVT Nyheter, 26.10.2023, svt.se.

⁹ *Strategic Partnership between the United Kingdom and Sweden*, Government Offices of Sweden, 13.10.2023, government.se.

bałtyckich, północnej Norwegii i Finlandii. Już dzięki porozumieniu o Host Nation Support, zawartym między Szwecją a NATO w 2014 r. i ratyfikowanym dwa lata później, za każdorazową zgodą władz szwedzkich istnieje możliwość wykorzystania przez siły natowskie jej terytorium oraz przestrzeni powietrznej i morskiej. W optyce Szwecji i pozostałych państw nordyckich głównym jej zadaniem w NATO powinno być wspieranie obrony zbiorowej sojuszników z Europy Północnej, w tym Finlandii, Danii, Norwegii, następnie państw bałtyckich, a w dalszej kolejności również Polski, oraz efektywne uczestnictwo w niej. W perspektywie Sztokholmu – ze względu na centralne położenie geograficzne – Szwecja spaja ze sobą obszary atlantycki, arktyczny i bałtycki, przez co ma do odegrania szczególną rolę w zabezpieczaniu szlaków przemieszczania się sił sojuszniczych – w południowej, centralnej i północnej części tego państwa.

Istotny atut (ale potencjalnie także obciążenie w realiach konfliktu zbrojnego) Szwecji to kontrola nad Gotlandią, która z punktu widzenia konfliktu z Rosją jest operacyjnie najkorzystniej położoną wyspą

na Morzu Bałtyckim. W 2018 r. Sztokholm odtworzył stacjonujący tam, lecz rozwiązany w 2004 r. pułk wojsk lądowych, który stopniowo rozwija się i ma osiągnąć pełną gotowość bojową do 2030 r. Obecnie służy w nim ponad 370 żołnierzy w dwóch batalionach, jednak oba pododdziały mają niskie ukończenie¹⁰. Można założyć, że z uwagi na stosunkowo niewielkie Siły Zbrojne Szwecji, a zwłaszcza ich komponentu lądowego, w przypadku konieczności obrony państw bałtyckich bądź Polski Sztokholm mógłby nie być w stanie wystawić odpowiednich sił do walki w północnej części kraju i musiałby polegać na innych sojusznikach, szczególnie Finlandii. Kwestia wykorzystania szwedzkich wojsk lądowych w działaniach NATO na Dalekiej Północy i w regionie Morza Bałtyckiego będzie dyskutowana, a po formalnym przystąpieniu Szwecji do Sojuszu zapewne zostanie uwzględniona w regionalnych planach obronnych NATO.

» Szwecja nie widzi siebie jako państwo frontowe, ale jako to, które daje głębię strategiczną oraz umożliwia zabezpieczenie szlaków przerzutowych w celu obrony państw bałtyckich, północnej Norwegii i Finlandii.

Współpraca nordycka w Sojuszu

Szwecja przez lata starała się rozwijać współpracę ze swoimi nordyckimi sąsiadami, głównie z Finlandią. Sztokholm postrzega się w związku z tym przede wszystkim jako część nordyckiej grupy w Sojuszu oraz – wraz z Norwegią, Finlandią i częściowo Danią – część jednego obszaru operacyjnego, tzw. północnej flanki NATO. Takie samopostrzeganie się Szwecji odzwierciedlają publiczne dyskusje o formalnym jej przyporządkowaniu do północnego teatru działań Sojuszu, podlegającego pod Sojusznicze Dowództwo Sił Połączonych (JFC) NATO w Norfolk w USA¹¹. Nowe, zaakceptowane na szczycie w Wilnie regionalne plany obronne przewidują, że o ile Norwegia stanie się częścią planu północnego (europejska część Arktyki i północny Atlantyk) będącego pod kontrolą dowództwa w Norfolk, o tyle Finlandia będzie należeć do planu obejmującego Europę – od państw bałtyckich aż po Alpy – z Dowództwem Sił Połączonych w Brunssum w Holandii¹². Również w Finlandii podnoszą się głosy sugerujące umieszczenie trzech państw nordyckich w jednym regionalnym planie obronnym, właśnie pod JFC Norfolk.

¹⁰ *Verksamhet på Gotland*, Försvarsmakten, 12.01.2022, forsvarsmakten.se.

¹¹ E. Adamson, M. Ålander, *Finland and Sweden are ready. Is NATO?*, The Royal Swedish Academy of War Sciences, 10.08.2023, kkrva.se.

¹² NATO utrzymuje trzy (operacyjne) dowództwa sił połączonych: JFC Norfolk (USA), JFC Brunssum (Holandia) i JFC Neapol (Włochy). W ramach nowych, zatwierdzonych na szczycie NATO w Wilnie w lipcu 2023 r. regionalnych planów obronnych każde z trzech dowództw będzie kierować operacjami obronnymi na jednym z trzech teatrów działań: północnym (Norfolk), centralnym (Brunssum) i południowym (Neapol). Zob. J. Gotkowska, J. Graca et al., *Szczyt NATO w Wilnie...*, op. cit.

W lipcu 2023 r., po szczycie w Wilnie, szef obrony Norwegii zaproponował, aby Bodø stało się siedzibą wspólnego dowództwa nordyckiego, które miałyby reprezentować Norfolk w tej części Europy¹³. Dodał, że propozycję tę poparły już wszystkie państwa nordyckie. We wrześniu 2023 r. minister obrony Norwegii, powołując się na ocenę szefów obrony wszystkich państw nordyckich, zaapelował do Naczelnego Dowódcy Sił Sojuszniczych w Europie (SACEUR) o podjęcie decyzji w sprawie przyorganizowania całego obszaru nordyckiego do JFC Norfolk, kiedy będzie ono już organizacyjnie gotowe¹⁴. Według nieoficjalnych informacji SACEUR zaakceptował tę propozycję.

Zdaniem państw tym zainteresowanych przełożyłoby się to na rozwój i tak już zaawansowanej nordyckiej współpracy wojskowej, do tej pory opartej na formacie

” W ramach przygotowań do członkostwa w NATO Sztokholm podjął decyzję o zwiększeniu wydatków na obronność do 2,1% PKB w 2024 r., po latach utrzymywania ich na poziomie ok. 1% PKB.

NORDEFKO, który po 2014 r. był w różnych konfiguracjach eksploatowany, głównie przez Norwegię, Szwecję i Finlandię¹⁵. Kraje te zgadzają się m.in. na wzajemne wykorzystywanie swoich baz lotniczych i morskich. Przed 2022 r. dynamicznie poszerzała się szwedzko-fińska kooperacja wojskowa. Od podpisania w 2014 r. Planu działania na rzecz pogłębiania współpracy obronnej oba państwa pracowały nad osiągnięciem pełnej interoperacyjności wszystkich rodzajów sił zbrojnych. W 2018 r. zawarto ramowe memorandum stanowiące podstawę współpracy obronnej w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Dokument ten umożliwił skoordynowane planowanie operacyjne bez formalnych zobowiązań sojuszniczych¹⁶. W 2022 r. podpisano dodatkowe porozumienie o Host Nation Support¹⁷, które przewiduje wzajemne wsparcie dla sił wojskowych na terytorium drugiego państwa.

Po rozpoczęciu pełnoskalowej rosyjskiej inwazji na Ukrainie Szwecja, Norwegia, Finlandia i Dania zawarły w marcu 2023 r. memorandum na rzecz integracji sił powietrznych czterech państw, które mają być zdolne do wspólnych działań w każdej sytuacji. Poprzez opracowanie wspólnej nordyckiej koncepcji operacji powietrznych¹⁸ sygnatariusze wyrażają chęć integrowania struktur dowodzenia, planowania operacyjnego, wykorzystania sił powietrznych, wspólnego monitorowania przestrzeni powietrznej, organizowania szkoleń i ćwiczeń. Choć członkostwo Szwecji w NATO umożliwi jej pełny udział w mechanizmach sojuszniczych, to należy spodziewać się, że współpraca nordycka w dotychczas wypracowanych formatach będzie rozwijana i pozostanie jego istotnym uzupełnieniem.

Szwedzki wkład wojskowy w NATO

Szwecja dysponuje stosunkowo niewielkimi siłami zbrojnymi: na koniec 2022 r. służyło w nich 14,7 tys. żołnierzy zawodowych, 5,5 tys. żołnierzy poborowych (do 2030 r. ich liczba ma wzrosnąć do 10 tys.) i 11,4 tys. żołnierzy rezerwy (którzy wciąż pełnią częściowo aktywną służbę), 9,6 tys. pracowników cywilnych oraz 21,5 tys. żołnierzy Obrony Terytorialnej¹⁹. Pomimo swojej małej liczebności posiadają one jednak rozbudowane zdolności i nowoczesne uzbrojenie. W ramach przygotowań do członkostwa

¹³ O.M. Rapp, *Jobber for ny Nato-kommando*, Klassekampen, 13.07.2023, klassekampen.no.

¹⁴ *Gram's speech at the NATO Military Committee Conference 2023 in Oslo*, Regjeringen.no, 16.09.2023, regjeringen.no.

¹⁵ Do tej pory ta współpraca wojskowa koncentrowała się m.in. na rozwijaniu interoperacyjności sił morskich, powietrznych i – dopiero na dalszym planie – lądowych, a także na wspólnych zakupach zbrojeniowych, ćwiczeniach czy wymianie informacji. Przykładowo od 2009 r. do dziś prawie co tydzień odbywają się transgraniczne ćwiczenia sił powietrznych Norwegii, Szwecji i Finlandii.

¹⁶ *Memorandum of Understanding between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Kingdom of Sweden on Defence Cooperation*, Ministry of Defence (Finland), 9.07.2018, defmin.fi.

¹⁷ *Memorandum of Understanding between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Kingdom of Sweden Concerning the Provision of Host Nation Support for Military Activities*, Ministry of Defence (Finland), 7.06.2022, defmin.fi.

¹⁸ *Nordiske air chiefs: Vi skal have ét samlet luftforsvar*, Forsvaret, 24.03.2023, forsvaret.dk.

¹⁹ *Försvarsmaktens årsredovisning 2022*, Försvarsmakten, 22.02.2023, s. 41, forsvarsmakten.se.

w NATO Sztokholm podjął decyzję o zwiększeniu wydatków na obronność: po latach utrzymywania ich na poziomie ok. 1% PKB w 2022 r. sięgnęły one według szacunków równowartości ok. 1,3% PKB (nieco ponad 8 mld dolarów), a już w 2024 r. – zgodnie z zapowiedziami z początku września br. – budżet obronny ma wzrosnąć do ok. 11 mld dolarów (2,1% PKB)²⁰. Świadczy to o gwałtownym przyspieszeniu ze strony centroprawicowego rządu, który wcześniej (do września br.) oficjalnie planował osiągnąć pułap 2% PKB na obronność dopiero w 2026 r.

Szwedzkie Wojska Lądowe są małe i dużym wysiłkiem byłoby dla nich wygenerowanie i stałe rotacyjne utrzymywanie obecności grupy bojowej wielkości batalionu w ra-

mach NATO poza granicami państwa, a ich wkład w siły sojusznicze w ramach obrony zbiorowej byłby raczej skromny. Składają się z zaledwie dwóch brygad zmechanizowanych²¹, rozwijającej się kolejnej lżejszej brygady tego typu, tworzącej się zredukowanej brygady zmotoryzowanej oraz dodatkowego, trzeciego dywizjonu artylerii²². W planach jest utworzenie dowództwa szczebla dywizji do 2030 r. Trwa również proces rozwoju obrony powietrznej – w 2022 r. zakończyły się dostawy czterech baterii systemu obrony powietrznej średniego zasięgu Patriot, które zastąpią przestarzałe systemy Hawk²³. Wojska lądowe uzupełnione są przez 40 batalionów Obrony Terytorialnej, lecz jednostki te posiadają jedynie lekkie uzbrojenie i niskie uкомплектовanie²⁴.

Pod względem liczby maszyn bojowych Szwedzkie Siły Powietrzne są największe w regionie nordyckim. Dysponują aż 94 myśliwcami JAS-39 C/D Gripen, a zakontraktowano już 60 kolejnych w nowoczesnej wersji E (zastąpią one myśliwce wersji C). Zdolności te ogranicza jednak dostępność obsługi naziemnej, której personel składa się w znacznej części z poborowych i rezerwistów. Gripeny wyposażono w pociski przeciwokrętowe RBS15 oraz powietrze–powietrze Meteor i AMRAAM, co czyni je szczególnie przydatnymi dla NATO w scenariuszu potencjalnej konfrontacji w regionie Morza Bałtyckiego. Szwecja dysponuje też zdolnościami rozpoznawczymi (dwoma samolotami wczesnego ostrzegania Saab 340 Erieye, które w 2027 r. zostaną zastąpione przez dwa nowe GlobalEye)²⁵ oraz transportowymi (pięcioma samolotami C-130H Hercules i jednym tankowcem KC-130H)²⁶.

Sztokholm posiada rozbudowaną marynarkę wojenną, która wzmocni potencjał wojskowy Sojuszu w basenie Morza Bałtyckiego. Trzon floty nawodnej stanowi siedem korwet, z których pięć to jednostki typu Visby o obniżonej wykrywalności. Wszystkie okręty mogą zwalczać cele nawodne i podwodne, jednak brakuje im systemów obrony powietrznej²⁷. Korwety typu Visby w ramach remontu

” Szwedzki wkład lądowy w obronę zbiorową w NATO będzie raczej skromny, natomiast szwedzkie marynarka wojenna i siły powietrzne wzmocnią potencjał wojskowy Sojuszu w basenie Morza Bałtyckiego.

²⁰ *Military budget initiatives for 2024*, Government Offices of Sweden, 22.09.2023, government.se.

²¹ Obecnie jest to pięć batalionów zmechanizowanych, batalion zmotoryzowany i półbatalion zmechanizowany na Gotlandii. W ramach rozwoju wojsk lądowych formowane są trzy nowe bataliony zmotoryzowane.

²² Uzbrojenie ciężkie wojsk lądowych składa się z zaledwie 110 (10 oddano Ukrainie) czołgów rodzimej wersji Leoparda 2A5 (z których 44 zostanie poddanych modernizacji do standardu Leoparda 2A8), ok. 350 bojowych wozów piechoty rodziny CV90 (50 oddano Ukrainie i tyle samo zamówiono), ok. 290 kołowych transporterów opancerzonych (zakupiono kolejne 350) i 26 haubic samobieżnych Archer (8 oddano Ukrainie, 14 sprzedano do Wielkiej Brytanii, a kolejnych 48 zostało zakupionych) oraz ponad 1200 wszędołazów gąsienicowych.

²³ J. Tarociński, J. Gotkowska, *Bezpieczne niebo? Obrona powietrzna w państwach północno- i południowo-wschodniej flanki NATO*, „Komentarze OSW”, nr 485, 19.01.2023, s. 3–4, osw.waw.pl. Szwecja posiada też cztery baterie systemu IRIS-T SLS, jednak odsprzedała Niemcom 12 z 16 swoich wyrzutni, by przekazać je na Ukrainę.

²⁴ *Organisation*, Försvarsmakten, forsvarsmakten.se.

²⁵ *FMV beställer två GlobalEye till Försvarsmakten*, FMV, 30.06.2022, fmv.se.

²⁶ Samoloty są uzupełniane przez 15 śmigłowców UH-60M BlackHawk, 18 NH90 TTH i 20 AW109.

²⁷ M. Westberg, *Det ska marinens nya fartyg heta*, Försvarsmakten, 21.06.2023, forsvarsmakten.se. Marynarka wojenna ma otrzymać cztery nowe korwety między 2030 a 2035 r. Obecnie znajdują się one w fazie projektowania, mają to być jednostki bazujące na typie Visby, jednak uzbrojone w systemy obrony powietrznej.

i modernizacji zostaną wyposażone w brytyjskie pociski przeciwlotnicze CAMM²⁸. Ponadto marynarka wojenna dysponuje 8 niszczycielami min, 13 patrolowcami i 165 łodziami szturmowymi CB90, a aktualnie wymienia także swój okręt rozpoznania sygnałowego HSwMS Orion na nowy HSwMS Artemis. Na szczególną uwagę zasługują szwedzkie zdolności podwodne, które są największe obok niemieckich spośród wszystkich państw basenu Morza Bałtyckiego. W 2028 r. flota podwodna wzrośnie z obecnych czterech do pięciu okrętów²⁹. W ramach tamtejszej marynarki wojennej funkcjonują siły amfibijne w liczbie dwóch pułków, które mają rozbudowane zdolności w zakresie zwalczania okrętów nawodnych, stawiania i rozbrajania min morskich, abordażu jednostek pływających oraz desantu morskiego. Z uwagi na swój rozmiar będą one stanowiły zwielokrotnienie potencjału NATO w obszarze operacji na wodach przybrzeżnych w basenie Morza Bałtyckiego.

²⁸ *Visbykorvetterna får luftvärnsrobot*, FMV, 16.11.2023, fmv.se. Pierwsza zmodernizowana korweta ma wejść do służby w 2026 r.

²⁹ Po wprowadzeniu do służby dwóch budowanych okrętów podwodnych typu Blekinge, zakończeniu modernizacji trzeciej jednostki typu Gotland i wycofaniu ostatniego przestarzałego typu Södermanland. *Saab Signs Contract for Mid-Life Upgrade of the Third Gotland-class Submarine*, Saab, 18.03.2023, saab.com.